

Sosyalistlerin asla yapmamaları gereken şey, kendilerinin tümüyle yerleşik kurumlara –yaynevleri, ticari medya, üniversiteler, vakıflar- bağımlı olmalarına izin vermektir. Bu kurumların tümü baskıcıdır demiyorum –muhtakkak ki onlarla birlikte pek çok şey yapılabilir. Ama sosyalist entelektüeller doğrudan kendilerinin olan bir alan kaplamalıdır: Kendi dergileri, kendi teorik ve pratik merkezleri olmalıdır. Herkesin not ya da terfi için değil toplumu dönüştürmek için çalıştığı, eleştiri ve özeleştirisinin hararetili ama aynı zamanda karşılıklı yardımın ve teorik ve pratik bilgi değişiminin de yoğun olduğu yerler: Bazı yönlerden geleceğin toplumunu önceden canlandıran yerler.

E. P. Thompson

Fin de Siecle Fransızca bir deyiş ve 'yüzyıl sonu' anlamına gelmekte. Kavram 1800'lerden 1900'lere girilirken toplumların içinde bulunduğu kaos, bunalım ve umutsuzluğu anlatmak için kullanılmıştı. Bu umutsuz havayı 20. yüzyılın ilk yansında işçi sınıfı devrimleri ve ulusal kurtuluş hareketleri dağıtmıştı. Ne var ki, söz konusu atılımların emperyalist-kapitalist sistem karşısında yüzyılın ikinci yansında uğradığı yenilgi, 21. yüzyılın başlangıcında olduğumuz şu günlerde benzer bir havayı dünyada belki daha şiddetli biçimde estiriyor. 'Tarihin meleği' arkasına baktığında, yenilen ya da teslim alınan devrimci atılımlar ve çöken ülkeleri görüyor.

İçinden geçmekte olduğumuz gericilik sürecinde, geçmiş ve gelecek, sağdan ve 'soldan' gelen 'tarihin sonu' tezleriyle şimdinin içine hapsedilirken, dünya da sermayenin tahakkümü altında büyük bir hapishaneye dönüşmektedir. Sermayenin kendi suretinde yarattığı bu hapishanede insanlar daha fazla sömürü için kendilerine reva görülen bir yaşamı sürdürmeye zorlanmaktadır. Sermayenin bu gerici saldırısının başladığı 1970'lerden beri ekonomiden siyasete, eğitimden iletişime toplumsal yaşamın her alanında bilgi üretim ve dağıtımının iktidarına sahip bulunanlar hep bir ağızdan bıkıncasına tekrarlıyorlar: "Ya barbarlık, ya barbarlık!.."

Bu noktada bugünün dünden farkı; geçmişte sermayeye daha mesafeli, toplumsal eşitlik ve toplumsal kurtuluş mücadelesine daha yakın duran bilim, kültür ve sanat alanlarında çalışan insanların önemlice bir kısmının sermayenin bu gerici korosuna katılmakta olmasıdır. Televizyon ve gazete haberlerinden sinema salonlarına, kürsülerden kitaplara kadar her şey, Nazım'ın şiirlerini kaleme aldığı günlerdekiyle karşılaştıramayacak ölçüde yalanlarla doludur.

Akademik dünya *post-modernizm*, *post-yapısalcılık*, *radikal demokrasi* gibi modalarla; *bilgi toplumu*, *toplum kalite*, *küreselleşme*, *yönetişim* gibi kavramlarla her geçen gün gerçeğin üzerini daha fazla örtmekte ve insanların

beyinlerini Ortaçağ kilisesini aratacak ölçüde yıkmakta, uyuşturmaktadır. Bu uyuşturma sürecinin kendisi de argümanları gibi skolastiktir. Skolastiktir, ideolojik ve teorik süreçlerin nasıl işlediği hakkında üretilen onca söylem, düstur ve literatüre rağmen bütün bu süreçlerin niye üretildiği hakkında bir şey söylemez. Dahası var; bunların neden ve kim için üretildiği sorusuna cevap arayan Marksistlere karşı sürekli bir epistemolojik suikast gerçekleştirilir. Yani, onların savlarını kendi istedikleri bağlama sokarak karşı savları anlamsızlaştırırlar.

Türkiye de bütün bu gelişmelerden azade değildir. Neoliberal politikaların askeri darbe ile yürürlüğe girmesinden ve sosyalist inşa süreçlerinin kapanmasından beri emekçiler her geçen gün sahip oldukları kazanımların ellerinden alındığına tanık oluyorlar. Yapısal uyum programlarıyla dünya çapında sömürgecilik politikaları uygulanırken, aynı zamanda sermaye tahakkümünün restorasyonu gündeme geliyor. Bu restorasyon bilim, sanat ve siyaset alanındaki aydınlar arasında kendisini bir tasfiye süreci olarak gösteriyor. "Sınırların aşıldığı bir çağda" teorik ve ideolojik muğlaklık, tam da tasfiye sürecinde tutunmaya çalışan aydınların tavrı olarak ortaya çıkıyor. Çoğu zaman bir erdemmiş gibi sunulan bu tavra sol/sosyalist aydınlar arasında da sıkça rastlanmaktadır. Sınıflar arası uzlaşmaya, siyasetsizliğin siyasetine, teorik alanı dil oyunları ile söz mezbahasına çevirmeye denk düşen sol liberalizm, bu tavrın sol içerisindeki en yaygın dışavurumudur.

Yaşanan bu süreç, emekten ve sosyalizmden yana konumlananların omzuna sorumluluklar yüklüyor. Düşünsel üretimin kapsam, kategori ve yöntemleri her geçen gün genişlemekte ve teori alanının bu denli genişlemesi, emekten yana konumlanan bilim insanlarının, dünyanın yorumlanması ve değiştirilmesinin bilgisini üretmek için daha yoğun bir çaba içine girmesini gerekli kılıyor. Böylesi bir çaba, yalnızca kapitalizmin eğilimleriyle belirlenmiş teorik üretimlerin savunmacı bir tarzda eleştirisiyle sınırlı olan değil, kendi bahçemiz olan sosyalizm ve tarihsel materyalizm alanını zenginleştirmeyi ve derinleştirmeyi de içeren bir çaba olmalıdır.

Theoria görmek demektir ve görmek bilgi ile olur. Bilginin edinilmesi ise karmaşık bir süreçtir. Gerçekliğin tanınması süreci hem gözlemlenen nesneyi hem de gözlemleyen özneyi değiştirir. Başka bir deyişle bilgilenme süreci, insanın bir yandan maddi dünya ile ilişkisi içinde dönüşürken, diğer yandan da nesne edindiği bilgiyi dönüştürmesini içerir. Bu dönüşüm ise amacını kendi içinde taşıyan bir etkinlik olarak praksisle olur. Praksis; teoriyle pratiğin, sözle eylemin birlikteliği anlamında, akademik bir etkinliğin ötesinde çağrışımlara sahip bir kavram olarak 'praksis felsefesini' -Marksizmiyeniden düşünmeyi, tarihsel materyalist yöntemle düşünmeyi, akademiye ve akademi dışındaki bilim, sanat ve siyaset insanları arasında yaygınlaştırmaya çalışacağı için salt bir teorik üretim değil, aynı zamanda bir eylem olacaktır. Teorik üretimin kendisi, Türkiye gibi tarihsel materyalizmin pek fazla gelişip kökleşemediği; özgün kurucu metinlerden çok, şabloncu tarzda sahiplenilen ya da reddeden metinlerle anlatıldığı bir ülkede moral ve en-

telekt el hegemonya a ısından yakacı bir g revdir. Tarihsel materyalizme, T rkiye'nin ve akademilerinin oldu u kadar, sosyalistlerinin de  ok ihtiya ı bulundu u d   n esiyle bizler,

* Sosyal bilimler alanında - zel olarak da Marksizmde- kalıpla mı , sulanmı , orijinal anlamından uzakla mı  ya da kullanılmaz hale gelmi  kavramlar ve kavram k melerinin yol a tı ı teorik deformasyonun  stesinden gelmek,

* Tarihsel materyalist bir bakı  a ısının kuramsal, metodolojik ve siyasal olarak sorgulamacı - ele tirel bir duru un  nko ulu oldu unu g stermek,

* Tarihsel materyalist yakla ımın ve sınıf temelli siyasetin bug n T rkiye i in vazge ilmez oldu unu anlatmak,

* Her ge en g n birbirinden daha  ok kopan sosyal bilimler ve toplumsal ger eklik arasına bir k pr  kurmak,

* E itlik ve  zg rl k idealine ba lılı ını koruyan, emekten ve sosyalizmden yana konumlanan ancak, d   ncelerini ve  retimlerini yayacak kanallardan yoksun oldukları i in ba ka bazı kanallara y neltmek durumunda kalan ya da yayın yapma motivasyonu k relen akademisyenlere ve ara tırmacılara bir  retim, ileti im ve tartı ma kanalı a mak,

* Kapitalizmin bilimsel ele tirisini g ncelle tirip canlı tutarken, sosyalist in a s re lerini ve  topyayı tartı mak ve geli tirmek, bu anlamda, d nyayı yalnızca yorumlamak de il, aynı zamanda onu de i tirme m cadelesine katkı sa lamak i in...

P r a k s i s y r y   ne ba ladık.